

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 —
Negyedévre . . . . . 2 — 50
Egy órára . . . . . 1 —

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Prónay Dezső beszéde.

Debreczen, ápril 27

(Dr. N. Zs.) Lapunk szombati számában rövid távirati értesítést adtunk már Prónay Dezső bárónak a főrendiházban tartott hazafias beszédéről.

A hazafias ünnepnap, a nyugalomnak szent napja tartóztatott bennünket abban, hogy e beszéddel előbb foglalkozzunk s azt teljes szövegében olvasóink elé tárjuk.

Ma azonban sietve-sietünk mind a két kötelességünknek eleget tenni.

Örömmel és hálával eltelve hajlunk meg Prónay Dezső báró honszerelmének mélységes nagysága előtt.

Végre tehát mégis akadt Magyarországon egy ember, a ki illetékes helyen is, egy egész ország füle hallatára megmerte mondani a maga fájdalmas meggyőződését, a mely minden igaz magyar embernek legigazabb érzelmeit fejezi ki.

Az a zavató »eláll! eláll!« kiáltás, mely a hatalom széke mögött ülök soraiból rosszalólag felhangzott, csak megerősíti Prónay szavainak igazságát; csak annál szembeszökőbbé teszi azt a nemes honszerelmet, mely őt felszólalásra készíté, sőt kényszeríté.

Honfiai igaz tiszteletünk koszorújával tiszteljük az érdemes hazafit, a ki nem törődve udvari kegyvesztéssel, hatalmasok gyanúsításával, hyperloyalisok ajúldozásával, bátran és leplezetlenül mondta meg az igazságot.

Ugy is kell!

Szegyenletes volt az a hazudozásból és szinlelésből szőtt fátyol, a melylyel a feuforgó kérdésben az igazságnak ragyogó ábrázatát eltakarta az opportunismus.

Az igazságot, főleg az olyat, mely egész nemzet legmélyebb fájdalmát fejezi ki, még azokét is, a kik leghevesebben tagadják, az ilyen igazságot föltétlenül meg kell mondani mindenki vel szemben.

Ilyen igazság pedig az, hogy faj a magyar nemzetnek, hogy koronás királya, a kit pedig az őszinte tisztelet és hódolat annyi kétségtelen jelével rajong körül: nem vesz részt abban az egyetlen közjogi aktusban, a mely állami létünk ezerévet van hivatva örök időkre szóló törvény által adni át a jövőendő évezredek részére.

Ez az eljárás ősi alkotmányunk szellemével nincsen összhangban, hisz Magyarország törvényhozása két koordinált tényezőtől áll: az országgyűlésből, mint a nemzet képviselőjéből; és a koronás királyból; s e két tényező együttes működésére temérdek példát tud felhozni történelmünk.

Most ebben az évezredek eljárásban még pedig, éppen évezredek ünnepelésünk alkalmával, változás áll be, teljességgel nem a kívánatos egyetértés előnyére.

Hogy ki adta alkotmánytisztelő felséges királyunknak ezt a vészes gondolatot, nem tudjuk, mert a szerzőséget mindenki elutasítja magától. Annyi azonban tény, hogy a nemzetnek fáj ez a — nem mondjuk szándékos, de mindenesetre gyöngédtelen mellőzés, vagy mondjuk ki nyíltan: kevésbévétel.

Ezt a nemzeti fájdalmat juttatta kifejezésre komoly helyen, nemes alakban, emelkedett hangon s fenkölt lélek sugallatára halgatva Prónay Dezső báró!

Bár az utolsó lenne az a felszólalás azok között, a melyeknek megtétele kényszerűség s nemzeti érdem, elmulasztása pedig honfiai bűn. Bár csak foszlana szét már a bizalmatlanságnak utolsó felhődarabja is, a mely onnan Bécs felől tornyosodik nemzeti életünk, alkotmányunk egere.

* * *

A remek beszédet, a mely megérdemli, hogy minden jó magyar ember könyv nélkül megtanulja, egész terjedelmében itt adjuk:

Magyarország ezeréves fennállásának megünnepléséhez készülünk. Ritka esemény az a népek életében, hogy egy nemzet ezeréven át megtarthassa jellegét, hogy egy ország ezeréves fennállását megünnepelhesse. Természetes, hogy ezt a ritka ünnepélyt méltóan kívánjuk megünnepelni, nemcsak látványosságokkal, nemcsak kisebb-nagyobb művészi becsesel bíró maradandó alkotásokkal, hanem közjogi jelentőséggel is.

A nemzeti akarat leghatározottabb és legfenségesebb nyilvánulása a törvényalkotás. Természetes ennél fogva, hogy hazánk ezeréves fennállásának emlékét törvény alkotásával is akarjuk megünnepelni és törvény alkotásával megörökíteni; megörökíteni olyan értelemben, a menyiben egyáltalában a megörökítés szó emberi alkotásra alkalmazható.

Magyarország mióta fennáll, mindig monarchia volt. Természetes, hogy Magyarország állami alkatának ezen jellege ezeréves fennállása megünneplésénél is megfelelően érvényre jut. Ámde Magyarország, mióta fennáll, mindig alkotmányos monarchia volt és az most is. Magyarországon a király és az uralkodóház a felségjogokat a nemzet akaratánál fogva bírja és gyakorolja, mert Magyarország választó monarchia volt és a mai uralkodóház is nem feltétlenül, hanem feltételhez kötötten, a nemzet akaratánál fogva gyakorolja a felségjogokat.

Hazánk alkotmánya ezen jellegének is kifejezést kel-

lene mernie a honalapítás ezredéves ünnepélyén. A Magyarország ezeréves fennállásának megünneplésére alkotott törvényjavaslatnál Magyarország alkotmányának ezen jellege megfelelő kifejezést is nyer. Azonban kétségtelenül alkalomszerű, szép és magasztos lett volna, ha alkotmányunk alapelvei ez alkalommal külsőleg, láthatóan is kifejezést nyertek volna, ha a törvényalkotás magasztos munkájában együtt és egyszerre jelen lettek volna azok, kiknek egyező akarata alkotja meg a törvényt: a király és a nemzetet képviselő országgyűlés; ha együtt és egyszerre lettek volna jelen ama fényes épületben, a melyet az alkalomra emelt a nemzet.

Ez felett volna meg a magyar alkotmány szellemének, ez tette volna kiválóan emlékezetessé ezt az ünnepélyt.

Még sem így állapították meg az ünnepély rendjét. Pedig Magyarország királyai megjelentek és megjelentek most is ünnepélyes alkalmakkor az országgyűlésen. Magyarország minden királyának legalább egyszer életében, megkoronázásakor az országgyűlésen meg kell jelennie, mert a koronázás maga a hagyományos egyházi szertartások szerint és azok mellett, de az országgyűlésen történik. A koronázás legszebb, legfényesebb és közjogi tekintetben legnagyobb jelentőségű ünnepe nemzetünknek. Ámde ez az ünnepély egy-egy emberöltő mulva, egy-egy nemzedék után ismétlődik.

Ime, harmincz emberöltőnek kellett elteltie, harmincz nemzedék tünt le, míg egy ily ünnepély ideje érkezik, mint a minőt most fogunk megülni. Mi természetesebb ennél fogva, mint hogy ezt az ünnepet még a koronázásnál is dicsőbbnek, a magyar alkotmány jellemét még ennél fényesebben, föltűntetőnek óhajtottá volna a nemzet.

És mégsemlesz így! A nemzet kifogja fejezni hódolatát a koronás király iránt a történelmi hagyományoknak megfelelő módon; össze fognak gyülekezni a nemzetet képviselő országgyűlés tagjai, hogy meghallgassák ama törvény szavait, melyet a nemzet ezredéves multja emlékének szentelt. És ennél a megható, ennél a magasztos ünnepélynél nem lesz jelen az, a kit megszoktunk úgy emlegetni hogy: »a legelső magyar embez: a király.«

De, habár talán másképp szerettük, volna, habár talán másként lett volna szebb, mint a hogyan tervezik, mégis jól van ez úgy, a hogyan lesz. Mert a legszebb illuziónál többet ér a rideg va-

lóság, többet ér az igazság felismerése. És ez tanulságosabb is. Ebből azt a tanulságot meríthetjük, hogy most is csak az a mi állapotunk, most is csak az a mi helyzetünk, a mi az utolsó három és fél század óta volt, a mely idő alatt fentartotta ugyan magát ez a nemzet, de küzdelemmel, és pedig küzdelemmel azon oldalról jövő támadások ellen is, a mely oldalról támogatást várhatott volna, sőt a mely oldalról támogatást, törvény, jog- és igazság szerint követelhetett volna.

Küzdelemmel tartotta fenn magát ez a nemzet, a multban és csak küzdelemmel tartja fenn magát a jövőben is.

Ezért, midőn kijelentem, hogy Magyarország ezeréves fennállásának törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslatot elfogadom, egyszersmind ezeknek elmondását kötelességemnek tartottam.

Legyen mindezeknél fogva jelszavunk: „Küzdj és bizva bizzál!”

Iskolaszék és közigazgatási bizottság.*)

Érdekes jogi összeköttetés támadt a debreczeni izr. iskolaszék és a városi közigazgatási bizottság között. Mint derült égből, csapott le egyszerre az izr. iskolaszékre e hó első felében a közigazgatási bizottság várható, különös tartalmu, de még különösebb formájú határozata.

*Kiadjuk e cikket írójára iránt való tiszteltetésből, meg azért, mert jogilag igazsága van. Nem habozunk azonban a leghatározottabban kijelenteni, hogy a helyb. izr. iskolákban a német nyelv tanítását nem csak paedagogiailag helytelennek, hanem nemzeti szempontból eltérőnek tartjuk. Elvárjuk tehát a hazafiás gondolkodású iskolaszéktől, hogy a mit a jogtalan parancsra megtagadott, azt saját jószántából fogja rögtön elhatározni, s a német nyelv tanítását iskoláiból kiküszöbölje.

A felelős szerkesztő.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A legszebb áldozat.

— Irta: dr. Varga Bálint. —

Nagy idő volt, fényes, büszke évek;
Gyülekeztek az első honvédek;
A teremben, hol a verbunk állott,
Színes menték hársonya tarkállott.

Ajtó nyílik, egy jámbor anyoka
Int kezével, hogy szünjék a nóta;
Becsülettel a »tiszt úr«-hoz járul
S ilyen szótát ömlik ajakáról:

»Mégkövetem nálunk azt beszélik,
Gyön a horvát, bent is van már félig;
Kossuth apánk hirdeti: »Fegyverre!
Otthon ülni cézgerül ki merne?»

Azt is mondják: kiürült a kassza,
Jó falatját kiki elszakaszsa
A szájától s mind, mi édes, drága,
Ide hozza a hon oltarára.

Sáraranyból nekem gyűrűm, kincsem,
— Bús özvegynek — mit od'adnék is. Nem;
De van fiam, bátor, deli, délceleg...
Egyetlenem... irják be honvédnek!»

Zugó éljen tölti be a termet;
Honvód lett a hős szülőjü gyermek;
Budavárnál vitt, harszolt merészen,
... Ott esett el a nyugati részen.

rozata, melyben törvényre vagy rendeletre való hivatkozás nélkül, sőt minden megokolás nélkül imperative kimondja: »köteleztetik az izr. iskolaszék az V. és VI. fiuosztály és az ismétlő iskola felállítására, valamint a német nyelv tanításának mellőzésére.«

Az izr. iskolaszék tagjai, sőt az egész hitközség, a legnagyobb meglepetéssel, megütközéssel, majd nem felháborodással értesült a parancsról, a melylyel törvényben biztosított jogait látja megsértve, a mely megsemmisítésével fenyegeti a debreczeni izr. iskolának egész önállóságát, s mely — ha általánossá válik — kérdésessé teszi az izr. felekezeti iskolafentartó jogait.

A megütközés és felháborodás nem onnan eredt, mintha az iskolaszék és vele együtt a hitközség szintén ne tartaná kívánatosnak az V. és VI. fiuosztály felállítását, nem is onnan, mintha az egész iskolaszék és vele együtt a hitközség görcsösen ragaszkodnék a német nyelvhez, hiszen már több számbaveendő hang emelkedett a tanítása ellen csupán paedagogiai okokból is. Az iskolaszék és a hitközség csak azt nem akarja elismerni, hogy a közig. bizottság letávolabbról is hivatott és illetékes volna követeléssel és parancsokkal felépni akár az V—VI. osztály felállítására, akár a német nyelv tanítására vonatkozólag.

Az 1876. évi, a közig. bizottságról és a népiskolai hatóságokról szóló törvények és e törvények végrehajtására kiadott miniszteri rendeletek a lehető legvilágosabban körül írják a közig. bizottság hatáskörét, taxatív felsorolják teendőit, de sehol egy szóval sem említik, hogy a közig. bizottság jogosítva volna a felekezeti iskolák szervezetébe, avagy éppen tantervébe rendelkezéssel beavatkozni. Ellenkezésképp a miniszteri utasítások határozottan megtiltják akár a tanfelügyelőnek, akár a közigazgatási bizottságnak, hogy a felekezeti iskoláknak ilyen belső ügyeiben is intézkedjenek. Sőt még a községi iskolákkal szemben sincs a közig. bizottságnak ilyen rendelkező joga, mert a tantervet ott is a községi iskolaszék állapítja meg.

A tanfelügyelőségnek és közig. bizottságnak még azt a jogot, sem hagyta fenn az utasítás, hogy a törvényes kívánalmaknak meg nem felelő iskolákat csak meg is intsek, ez a jog csupán a miniszteriumot illeti meg.

Gyermek-asszony.

(Népszínmű 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerezte ifj. Bokor József. Első előadása a debreczeni városi színházban 1896. április 26-án.)

— A »Debreczen« eredeti tarczája. —

Debreczen, április 27.

Blahánét vártuk holnapra mindnyájan, hogy Bokor-nak »Telen« című népszínművében elragadjon bennünket még egyidegen messzi, idegen világokba,

»Hol szebb a mező, vigabb a madár,
Csengőbbek a dalok.«

hanem a sors megfosztott bennünket az élvezettől: az áprilisi időjárás rekedtté tette a művésznőt s nem játszhatik előttünk, ő, az egyetlen, aki a rossz darabot is jóvá tudja alakítani!

»A népszínmű Blaháné!« Hányszor hallottuk már ezt a mondást s hányszor szeretnénk volna magunkban megczáfolni! Hiszen a mi kedves, magyar népünk oly erős, jellemzetes egyéniségű, hogy nem bírnök megérteni azt ha egy — bár még annyira pótolhatatlan — művésznőnek a színpadról való visszavonulása halálát jelentené magának a műfajnak is. Nem hiszen népszínmű volt Blaháné előtt is, sőt legjobb darabjainkat szerzőjük — különösen Szigligetit értem — nem is Blaháné számára írta s a magyar egyéniség olyan költői véna, hogy midőn a magyar népies színmű hanyatlásáról beszélünk, le-

Valóban alig érthető, mi ragadta a közigazg. bizottságot e törvénytelen tételre, s mi birta oly jogtalan határozatra, lehet, hogy az iskolaügy javára, de semmiképp sem az iskolafentartó testületek jogainak respektálásával.

A különös határozatot annál inkább meg kellett volna gondolni a közigazg. bizottságnak, mert ez intézmény, mint városunkban a legmagasabb rendű közigazgatási forum, tartoznak első sorban a törvényekhez szigorúan ragaszkodni, de még inkább azért, mivel a közigazg. bizottságnak ugyancsak ügyelni kellene, hogy végrehajthatlan határozatokkal ne kockáztassa a maga tekintélyét.

Mert kérjük, micsoda eszköz áll a közig. bizottságnak rendelkezésére, ha az izr. iskolaszék, illetve hitközség, a még oly parancsoló formába foglalt határozatot nem akarja foganatosítani? Semmi! Mert a hitközséget nem lehet kényszeríteni az V.—VI. osztály felállítására megfelelő állami vagy városi segítség nélkül, még kevésbé lehet eltüntetni a német nyelv tanításától, ha különben eleget tesz a törvényben kiszabott tantárgyak követelményeinek.

Az izr. iskolaszék tehát csak törvényes álláspontja helyezkedett, midőn a közigazg. bizottságnak jogtalan és kivihetetlen határozata ellen nem is felebbezett hanem f. évi ápr. 22-én tartott üléséből előterjesztéssel élt, kifejtve mindazou okokat, melyeknél fogva a kérdéses határozatot, mint a nepekutatási törvényekbe és rendeletekbe ütközőt, nem tarthatja magára nézve kötelezőnek, egyszersmind kérve, hogy a sérelmes határozatot, melynek hozatalára távolról sem volt illetékes, a maga iníciatívájából oldja fel vagy tegye felre.

A magunk részéről is reméljük, hogy a közigazgatási bizottság csakugyan el fog állni kellően meg nem gondolt és egyáltalában meg nem okolt határozatától, annyival inkább, mivel a debreczeni izr. hitközséget mely pártlan áldozatkészséggel díszes épületet emelt az iskola részére, a mely anyagi erejét megszállva 9 rendes, s jól dotált tanító állást tart fenn, ily törvénytelen uton, s ily sérelmes eszközökkel éppen nem lehet buzdítani iskolájának fejlesztésére, ellenkezésképp igen is lehet lohasztani érdeklődését és lelkes áldozatkészségét.

Kardos Albert.

hetetlen okát másban, mint az írókban keresnünk.

Ezt a felfogást teljes mértékben igazolja a tegnapi premiera is, amelyet talán azért próbált így szezon végén, utolsó előadásul bemutatni Tiszay, hogy Blahánéért kárpótoljon bennünket egy premiérral, illetve a Telen helyett egy másik Bokor-féle darabbal.

Bizony szerencséje ennek a Gyermek-asszony-nak, hogy Galyassy Paula játszotta s hogy vasarnap volt a bemutatója mert különben taps nélkül kellett volna leereszteni utójára is a vasfüggönyt, míg így Galyassy kapott ügyes játékáért, szép hangját egy pár megérdemelt, s ifj. Németh is a karzattól izléstelen mókáiért egy nagy adag meg nem érdemelt tapsot.

De — mondhatná valaki — ne vágjunk elebe a dolognak, mondjuk el előbb a mesét a darabnak, Oh, kérem, ha ez olyan könyvnyű volna! Bokor József nem olyan ember, hogy ne volna benne humor! Még pedig nem is holmi közönséges humor, amelyet esetleg a népszínműveibe beleönthetne, hanem valami olyanféle »humor diabolique«, amely a kritikusokat akarja végig bosszantani. Különösen azóta tört ez ki belőle, mióta megírta a Heltai Jenő azt a kis népdalt, hogy:

»En vagyok az, aki nem jó,
Jubiláris színműró...«

Presbiteri közgyűlések,

Az ev. ref. egyház presbiteriumának közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen április 27.

Tíz órára volt hirdetve, de majdnem 11 volt már, mikor Simonffy Imre kir. tan. főgondnok megnyitotta a gyűlést, a melyen elég tekintélyes számban jelentek ugyan meg a tagok, hanem azért mégis igen sok jelentős egyéniséget hiába kerestünk.

A márcz. 22-iki rendes és az ápril 12-iki rendkívüli gyűlés jegyzőkönyve hitelesítésének tudomásul vétele után Elnök jelentette, hogy a presbiteriumba új tagul Faragó Andrászt hívta be, a ki az esküt leteszi. Két segélykérvény elintézése után dr. Medve Kálmánt lemondása folytán törölve a közgyűlés, az árvaügyi bizottsági tagok sorából, s helyét a legközelebbi közgyűlésen töltik be. Üresedésben volt egy egyházi állása is, melyet azóta ideiglenesen Kovács Ferencz presbiter tölt be, kit a közgyűlés közfelkiáltással végleg megválaszt s tiszteletdíját januártól utalványozza. Kovács eskütétele után az árvaügyi gondnokának üresedésben levő állását töltötték be, szintén közfelkiáltással választván meg az iddig is alkalmazott Kató László presbiter, s fizetését májustól folyóvá teszik. Kató eskütétele után a gazdasági szerv. bizottságban töltötték be egy helyet közfelkiáltás útján Harangi Sándorral, az árvaügyi bizottságban megürült helyet pedig szintén közfelkiáltás útján Mitrovics Gyulával. Dávidházy eszperes felhívása folytán szavaztak még egy egyházi megyei világitánácsbíróra s egyhangulag dr. Szikszay Szabó Józseffel kívánják e helyet betölteni.

9. tételszám alatt állt a tárgysorozatban a gazd. szakszabizottság 194. sz. végzése Sz. G.-né kölcsönügye tárgyában. Nevezett ugyanis egy a kabai telekkönyvben nyilvántartott ingatlanra kér kölcsönt, míg az eddigi gyakorlat, sőt pozitív intézkedés az volt, hogy idegenek csak azon esetben kaptak kölcsönt, ha a jelzálogot lekötött ingatlan a debreczeni telekkönyvben volt nyilvántartva s ezért azzal az

utasítással adta ki a kérvényt egy mult gyűlés a gazd. szakszabizottságnak, hogy felőle saját batáskörében intézkedjék. — A gazdasági szakszabizottság a kérvény tárgyát és mellékleteit megvizsgálván, a szabályok értelmében maga a kölcsönt meg nem szavazhatta ugyan, de a közgyűlésnek a megadást javasolja, mivel a tóket — 3000 frtot — eléggé biztosítva látja.

Sz. Szabó László fontosnak tartja a tárgy megbeszélését, mivel itt elvi kérdés forog szóban. Ő azt indítványozza, hogy hatalmazza fel a presbiteri közgyűlést a gazd. szakszabizottságot, hogy ezen túl idegen telekkönyvekben foglalt ingatlanokra is adhasson kölcsönt, ha különben az egyház érdekének megfelel az ajánlat.

Somogyi Pál főjegyző hangsúlyozza, hogy a debreczeni ev. ref. egyház vagyona debreczeni polgárok alapítványa, ahhoz tehát első sorban a debreczeni polgárságnak joga van. — Csak mikor bekövetkezett az az idő, hogy debreczeni polgárok közt a vagyont gyömölcsözölve elhelyezni nem lehetett, tágiolták meg a kölcsönök adhatóságának körét az idegen, de Debreczenben nyilvántartott ingatlanok lekötettségéig. Mindaddig, míg ebben a körben elhelyezhetők az egyház tőkei, a közgyűlés magának tartotta fenn az elhatározást az esetleges idegen kérvényezőkkel szemben. Ő még nem látja bekövetkezettnek az időt arra, hogy ettől az elvtől el kellene térniünk. Természetes azonban, hogy a közgyűlés nem alkalmas arra, hogy egy-egy ilyen kölcsönügylet részleteit megvizsgálhassa, s azért adta ki a mult közgyűlés a gazdasági szakszabizottságnak, mely most a megadást javasolja. Ajánlja a bizottság javaslatának elfogadását.

Simonffy Imre főgondnok egyes ellenvetésekkel szemben bebizonyítja, hogy a kölcsönadás körét kénytelen kiterjeszteni a presbiterium, ha az egyház érdeke úgy hzza magával. Más kérdés aztán az, hogy szükség-e már ma, hogy erre a gazd. szakszabizottságnak utasítást is adjunk.

Jeney Miklós nem tartaná a jelen viszonyok közt opportunusnak eltérni az eddigi gyakorlattól; a konkrét esetben maga is a megadás mellett nyilatkozik, de utasítást adni nem hajlandó.

A közgyűlés ezt egyhangulag elfogadja.

10. Tanácsi átirat az árvatartó alap át-

vétele ügyében. Debreczen sz. kir. város tanácsa áttette ez irat mellekleteként azt a miniszteri leiratot, melyben az árvatartó alap átvétele ügyében döntött a belügyminiszter, s megerősítés végett felterjesztett alapító oklevelet annak több rendbeli tényleges, valamint a miniszter intenczióit tekintve hiányossága, továbbá megállapodásainak határozatlansága, adatainak a könyvvel össze nem egyezése miatt egyelőre jóvá nem hagyja s a leiratban jelzett módosítások, pótlások és helyesbítések végett visszaküldi.

Simonffy Imre főgondnok indítványozza, hogy adassék ki az átirat és leirat a régi vegyes bizottságnak oly értelemben, hogy az alapító oklevelet a leiratban követelt négy helyre a miniszterium, a városi levéltár, az ág. hitv. és ev. ref. egyházak őrizete alá beadandó 4 példányban készítse el s a közgyűlésnek terjeszse be. Felmerült a kérdés, vajjon a közgyűlés fog-e érintkezni a város küldötteivel a kiigazítás tárgyában, mely érintkezést a miniszter megkíván, avagy a vegyes bizottság?

Márk Endre azt véli, hogy a vegyes bizottságnak együtt kell tárgyalnia a várossal s az együttes munkálatot kell hogy a közgyűlés elé terjeszse megerősítés végett.

A közgyűlés ezt elfogadja s a régi vegyes bizottság (dr. Medve Kálmán, Kiss Albert, Dicsőffi József, Kovács József és Somogyi Pál) mellé még megválasztják Osvalth Ferenczet és Jeney Miklóst.

Az idő nagyon előhaladt, a tagok mind sürűbb rajokban szállingóztak haza ebédelni s a 42 pontból még csak 10 volt letárgyalva, A sürgősebbeket vették tehát elő s kezdték az utolsón, mely volt:

11—42. A gazd. szakszabizottság végzése a nagytemplom reperacziója tárgyában. A bizottság több építész szolított fel, hogy a költségvetést készítse el s kéri, hogy bizassék meg arra nézve, lépjen érintkezésbe Tóth István építészszel, ki hajlandó a részletes költségvetést elkészíteni s ha az építéssel nem ő bizatnék meg, tiszteletdíjat kér, erre is bizassék meg tehát, hogy megegyezék vele.

Sz. Szabó József szükségesnek tar-

Minden héten irok egyet, —

Vigat busat, elegyeset.

Ez az ördögi humor pedig abban nyilatkozik, — hogy azzal boszantja a kritikust: hámozák ki a darabjaiból — melyek pedig, mint maga mondja, szép számmal vannak — a mesét, — ha tudják.

En nem állítom, hogy tudom, de azért megpróbálom, hadd legyen fogalma annak is, aki még csak latni akarja, hogy micsoda semmiség várja, — hogy erősebb szóval ne éljünk — a felcsigázott képzeletet a színházban, mikor ennek a »darab«-nak az előadására indul . . .

Tehát: Csendes Vincze (Sándor E.) egy kis falu jóságos plébánosa, aki nem veszi észre, hogy az ő keresztleánya, Borcsa (Galyassy P.) nagyon is kaczkai leányzó, aki csak azért megy a szomszéd nagyobb falu gazdag molnárjához Hamvas Istvánhoz, mert a régi szeretőjét, — Selyem Ferkót (Rózsahegy) elvitték katonának. — Ezért aztán s mert az öreg plébános is ott hagyta az ő csendes kis faluját s átjött lakni a Borcsaék parochiájába elég jól élnek, bár minden molnár legény ráveti a szemét a menyecskére, annyira, hogy utóvégre mindet elkergeti a gazda s a feleségét állítja a garat mellé. Itt kezdődik a darab. Történik azonban, hogy sorozás van a községben, eljön

oda egy pár katona, köztük Selyem Ferkó is, mint bakaörmester. A plébános el a gyanuperral s figyelmezteti a menyecskét, hogy ha összehozná őket a véletlen, ne igen barátokozzon a régi szeretőjével. Ennek okát persze a »gyermekasszony« nem képes belátni. Hogy is látná, hiszen akkor nem lehetne megírni a népszínművet! Minthogy pedig nem látja be, természetes, hogy az örmestert is az udvarra viszi a véletlen szivargyjító tüzet kérni, ahol azonban nem a menyecske hanem a gazda testvérhuga, a Mariska leányasszony (Somló Emma) csavarja el a fejét. De az mindegy, amint Borcsa Ferkót meglátja, az ura előtt a nyakába ugrik. Ekképen a követelményeknek elég lévén téve, az első felvonásnak vége van, Mariska pedig főzi ebédét tovább, hogy a másodikra kész legyen, mert az már terített asztallal kezdődik, melynek a plébános is vendége. A gazda persze jóllakott még dél előtt, de nem rétesel s ott hagyja a társaságot, elmegy busulni, a korcsmába. A plébános utána. A menyecske újra játszik a tűzzel, úgy akarja az urát hazacsalni a korcsmából, hogy utána küldi Ugrom Sanyit, a molnár inast (ifj. Németh), hívna haza, mondván, hogy itt van ujra Selyem Ferkó. Természetes, hogy ez a vizesü fiu azt is megmondja, hogy nem igaz s Hamvas egész jó kedvben jön haza, muzsikaszó mellett. Alig mennek a szomszéd szobába, az örmester csakugyan le-

ugrik az ablakon, de Mariskához, akit aztán a molnár elől Sanyit kamarába rejt, ahonnan a káposztáskert felé meg lehet szökni. Előbb azonban kihallgatja a beszédet, természetesen, hogy elég hosszú legyen a felvonás s csak akkor ugrik ki, mikor már Hamvas tánczra perdül a feleségével, Véletlen persze hogy egyenesen a plébános nyakába (másképpen senki sem tudná meg!), aki a káposztáskerten át jön vissza a korcsma felől Ferkót a kapásokkal megfogalja, azok a házba hozzák, a molnár megdühödik, feleségét s szemetek szeméjének nevezi s egynegyed 10 kor vége a második felvonásnak.

A harmadik teljeseen méltó a két elsőhöz. A molnár a malomban akar ezen túl hálni, a »gyermekasszony« tehát a korcsma-szolgálóval nyilt színen megegyezik, hogy ez bemegegy a fekvőhelyre s ott kaptja magát a molnárral, mivel ez nem hitte el neki. Borcsának, hogy az örmester nem ő hozzá jött s miután az örmester hiába kéri tőle a Mariska kezét, Hamvas bemegegy aludni a plébános azonban követi, hogy vigasztalja, kiengesztelje meggyőzze a felesége ártatlanságáról. Az öreg ur találja meg a szolgálót, a férj nagyban esküszik, mikor a felesége kivezeti, hogy ő nem tud róla s ezzel a kölcsön vissza van adva, Selyem Ferkó még egyszer megkéri s meg is kapja a Mariska kezét s muzsikaszó, táncz közt gördül le a függöny.

taná, hogy a költségvetés díját előre meg-alapítsák.

Somogyi Pál azt hiszi, hogy e tekintetben nem lehet ok félelemre, mert szükség esetén a budapesti építészegylet által megállapított százalékos tiszteletdíj lehetne mérvado, hanem fontosabb dolog az, hogy Tóth István innen bizassék meg a költségvetés elkészítésével vizsgálja azt felül a gazd. szakbizottság.

Sz. Szabó László Somogyi nézetének elfogadása mellett szükségesnek tartaná, hogy a javítandó részek kijelölése végett, hogy a költségvetés munkája nagyobb ne legyen a kelleténél, pár tagot kiküldene Tóth István mellé a közgyűlés. Némethy Lajos nem tartja ezt szükségesnek, míg Osváth Ferenc és a közgyűlés többsége Sz. Szabó L. nézetéhez hajlik s Tóth István mellé kiküldi Otrokosi Végh János algondnok elnöklete alatt Sz. Szabó László és a gazd. szakbizottság elnökét, s mint jegyző Jeney Miklós aljegyzőt.

12—41. Kiss Áron püspök átiratát a főiskolai igazgatótanács szervezete tárgyában kiadják egy Kiss Albert, K. Tóth Kálmán, Némethy Lajos, Dicsőffy József Mitrovics Gyula lelkészek, a gazd. szakbiz. elnöke, Szina Gyula, Somogyi Pál főjegyző, Sz. Szabó József, Sz. Szabó László és Kovács József tagokból álló bizottságnak.

13—14. Az árvaügyi bizottság végzése a költségelölírányzat betérjesztésével, melynek adatai a következők: 1895-ik évi bevétel 103,969 frt, 1896-iki előirányzat: 17,340 frt, 1895-ik évi kiadás: 103,969 frt 56 kr. 1896. évi előirányzat: 17,340 frt 67 kr.

A közgyűlés az irányzatot elfogadja, a jelentést tudomásul veszi az 1895. évi számadásoknak soron kívüli felülvizsgálását elrendeli.

14—22. Az iskolaszék a millenniumi jutalomkönyvekre még 100 frtot kér, megadják.

15—27. Ökrös J. tanító helyettesének díját megadják.

16—12. Számvevő jelentését az 1895-iki domesticai kivétel ellen tett felszólalások tárgyában kiadják a közalapi állandó bizottságnak.

Többet mondanunk róla — azt hisszük — felesleges, talán ez is sok volt.

A szereplőkről szólva, természetesen Galyassy Paula az, a kit ki kell emelnünk s a ki még így vasárnapon is képes volt ezt a handabandát a második előadás számára megmenteni. Játéka, dalai, jókedve mind közreműködtek azon, hogy csináljon valamit belőle. Különösen tetszett az első felvonásbeli kettőse Hadayval, a melyet meg kellett ismételnök s a harmadik felvonás gyönyörű mulató dala, melyet a cigány vállára hajolva énekel.

Mellő partnere volt Haday, a kinek most nem kellett hangját mérsékelnie a prózában sem, tehát elemében volt.

Igen kedves bakfis leány volt Somló Emma, ki egész életet öntött abba a konvenczió és sablon-tömegbe, a melyből szerepe áll, s ha valaki megérdemli még a dicséretet, az bizonyára Sándor Emil, a kit talán az ur Isten is katolikus papnak teremtett. Ő egyformán jó, akár püspököt, akár falusi pöbánot ad.

Ifj. Németh az ótót partalékos szerepéből valóságos smüle-szerpet csinált, mintha nem volna az a szerep s az egész darab a nélkül is az élvezhetlenségig izléstelen. Rózsabegyí se nem oszt, se nem szoroz, kicsiny lévén aránylag a szerepe.

Kohányi Gyula.

17—13. Ugyanazt az 1896-iki kivétel ellen kinyomatni rendelik 8000 példányban s kihirdetetik felszólalási határidőnek május 15—30-áig.

18—20. Némethy Sándor presbiter bejelenti, hogy a Kossuth-utcai templom mellett korcsmát akarnak nyitni. Kiadják Kovács József ügyésznek mielőbbi intézkedés végett.

19—21. Hajdu Gyula kérvényét elsőbbség adása iránt kiadják egy Puky Gyula elnöklete alatt Kovács József és Szilágyi L. tagokból álló bizottságnak.

A tárgysorozat második felét egy a jövő hónapban tartandó közgyűlésén fogják tárgyalni.

Az ág. ev. hitv. presbyterium közgyűlése.

Az ágostai evangélikus hitvallású egyház presbyteriuma tegnap, vasárnap délelőtt tartotta meg rendes közgyűlését. Elsőnek, az árvatartó alapítvány tárgyában a városhoz érkezett miniszteri leirat került tárgyalás alá. A leirat arról szól, hogy az egyháznak kiutalványozott összeg talal-e kellő fedezetet a nyújtott biztosítékban? Az egyháztanács a fedezet értékének megbecsülésére bizottságot küld ki, mely jelentését a miniszteriumhoz fogja felterjeszteni. Az ezredévi ünnep alkalmból az istenitisztelet május hó 10-én lesz. Az ünnepi istenitiszteleten, melyet Materny Lajos tart meg — Zábrág Dénes ez alkalomra írt versét fogják énekelni a hívek. Az újjonnan megválasztott egyháztanácsi tagok, — a presbyteriesküt a legközelebbi közgyűlésen fogják letenni. — Az egyháztanács elhatározta, hogy feliratot intéz az egyházkerülethez az iránt, hogy egy vallásánári állást szervezzen, mert a lelkész teendői napról-napra annyira felszaporodnak, hogy képtelen meg a vallásánitást is végezni. — A domesztikai közalapra vonatkozó kivétel került ezután sorra. Az egyháztanács bizottságot küld ki, mely e kivételi kulcsot megállapítsa. — Az adományok bejelentését jólesőleg vették tudomásul. — Az ezredévi iskolai ünnepély május 9-én d. e. 9 órakor tartatik meg a szülők és érdeklődők jelenlétében. Az erre vonatkozó programot a napokban megállapítják. A számadások megvizsgálására számvizsgáló bizottságot küldtek ki, melynek tagjai: Raics Gyula, Droppa Emil és Roth János. — A közgyűlés, — melyen Veszter István és Materny Lajos elnököl, — délelben 12 órakor ért véget.

Ujdonságok.

* Mitrovics Gyula második beszéde. Tegnap újra a nagytemplomban szónokolt Mitrovics Gyula s elérte azt a hatást, a melyet az ő fenséges tehetsége és tüneményes szónoki ereje csak elérhet! A mint először imára nyitotta ajkait, mindenkiket meglepett hangjának gyönyörű csengése úgy, mint imájának remek tartalma. Mikor pedig megkezdte predikációját Máté evangélista emez igéi alapján: «Vigyázzatok, mert nem tudhatjátok, mikor jő el az Úr!», mindenkit betöltött a vallásos áhitat s lelkébe mélyedve hallgatta a remek fejtegetést az erkölcsi igazság-szolgáltatóról, a belső bíróról, a sors ítélező kezéről, melyet bemutatott, amint működik az egyesek s amint a társadalom és állam életében. Látni kellett a hatást, amelyet a közönségre gyakorolt. Mintha minden szavával egy-egy kötelékét oldta volna fel a hallgatók lelanczolt, elfogultság által megmerevített szívének s kiki lelkébe látszott nézni, amint aposztrofálta a bűnös embert: «Nem érezted-e, midőn elvetted a rágalmazás üszkét, a gyanúsítás konkolyát, hogy megszólal valami lelkedben: nem jól tettem, vétkeztem

általa!?» A lelki megindultság teljes érzetével hagyta ott a nagyközönség a templomot, mint egy azon gondolkozva: miért nem ismertünk már előbb?! — De még most sem késő, reméljük, hogy most már igazán megismerte...

* Egyházkerületünk képviselői a kiállítás megnyitására. A tiszántuli egyházkerület képviselőtében az ezredévi országos kiállítás május hó 2-án, szombaton rendezendő megnyitási ünnepélyén mint már megirtuk Kiss Áron püspök és Tóth Sámuel egyhk. főjegyző vesznek részt. Mint most értesülünk Tóth Sámuel akadályozva lévén, helyette valószínűleg Széll Kálmán a nagyszalontai egyházmegye esperese megy a kiállítás megnyitására.

* Fejedelmi vendég Pöstyénben. Pöstyénről írják lapunknak, hogy f. é. május hó 15-én Paztina württenbergi hercegnő nagy kísérettel oda érkezik. A württenbergi király nevében Woekrath-Lanterburg főudvarmester értesítette a fűrdő igazgatóságot, hogy a hercegnő a jelzett napon megérkezik és mint tavaly, a ferencz nyaralóban vesz lakást. — A hercegnőnek újbóli megjelenése Pöstyén fűrdőben mindenesetre szép bizonyítéka a tavaji fűrdőzési jó eredménynek.

* Kinevezések a tüzoltóságnál. Szikszay Gyula tüzoltó főparancsnok a tegnapi közgyűlés alkalmából betöltötte az üresedésben levő segéd tiszti állásokat. Ezek szerint segéd tisztejeivé Visky Sándor városi számvéviségi számtisztet és az egylet iránt tanusított érdemei elismeréséül Berkó Jánost nevezte ki.

* Új tüzoltó orvos. A tüzoltó testület tegnapi közgyűlésén a Dr. Legányi Gyula lemondásával és Dr. Tihanyi Sámuel balálával megüriit orvosi állások egyikére a közgyűlés egyhangulag, nagy lelkesedéssel Dr. Derékassy István fiatal és nagytehetségű orvost, ki az egylet érdekében már eddig is sok hasznosat tett, választotta meg. A másik orvosi állás betöltését jelenleg szükségtelennek tartják.

* Nyugdíjazás és előléptetés. Ő Felsege a nagybégányi Farkas Mór debreczeni 2. honvédhuzár ezredbeli századosnak saját kérelmére nyugállományba helyezése alkalmából a czimzetes őrnagyi jellegget díjmentesen adományozta.

* Blaháné levele. Lapunk más helyén megemlékeztünk már arról a sajnálatos körülményről, hogy a nemzet csalóánya nem jöhet el újra hozzánk, hogy megtarthassa a jótékonyczélu előadást. Most közöljük Tiszay Dezső színigazgatóhoz írt levelét, mely megokolja azt, hogy miért kellett letennie azon szándékáról, hogy nekünk újra csicseregjen. A levél szösz szerint így hangzik:

Kedves komám!

Hát bizony én még elég gyenge vagyok ma keltem fel 9 nap óta az ágyból, csak, úgy lézengek, ha az idő megengedi, egy-két órára kocsin kimehetnék — pár nap múlva, de ha így marad, még szobaáristomra vagyok kárhozhatóva — egy ideig. Rémitősen meghültem a miskolezi szinpadon. Most még egy hatalmas köhögés, egy kis szemgyuladás s egy kevés rekedtséggel kell megküzdenem. Az ujhelyi vendégjátékról is le kelle mondanom, már azt csak valamikor májusban tarthatom meg. De az én legnagyobb fájdalmam az, hogy ígéretemnek nem tehetek eleget, t. i. hogy e hó 28-án megtarthassam a jótékony előadást, és tudom azt, hogy kedves komám csak e hó végéig marad ott, én pedig ebben a hónapban nem vagyok képes énekelni, tanácsoljanak, hogy hát már most mitevők legyünk. — Mondja meg kedves komám Kontz és Vecsey uraknak, hogy na-

gyon, nagyon sajnálom a dolgot és a mint egészségem helyreáll, beváltom ígéretemet csak majd adják meg az alkalmat, hogy meghálálhassam azt a sok kitüntetést, amelyben részesítettek, de hát a mi halad az nem marad. Mindnyájukat ezerszer üdvözlö az ön komasszonya

Splényiné Blaha Lujza.

Ennek kapcsán a rendezőség arról értesít bennünket, hogy azok, kik jegyeiket előre kiváltották, mátol kezdve Zádor Lajos ur üzletében visszaválthatják azokat. A kik esetleg nem váltánák vissza jegyeiket, azok adományai az egyetem alapjához fognak csatolni

* Nyiregyháza újabb gyászja. Még fel sem száradtak úgy szólván a könyvek, amelyek Nyiregyháza városának lakossága felekezeti különbség nélkül hullatott nagy nevű református lelkészének, Lukács Ödönnek sirjára, s ime ma már újabb, amannál nem kisebb veszteségnek megdöböntő híre érkezik hozzánk. Farkas József nyiregyházi ág. hitv. evang. lelkész, főesperes, a Ferencz-József-rend lovagja, tegnap este 10 órakor váratlanul és hirtelen szívizéllhűdés folytán elhunyt, mely gyászba borítván első sorban saját egyházát és városát, de azonkívül is széles körben okozott halála méltó és igaz fájdalmat. Temetése szerdán lesz. A boldogult élete javakorában dőlt ki, 57 éves volt, s utolsó perzig a legjobb egészségnek örvendett. Papi működését mint püspöki titkár kezdte meg Máday oldalon, Miskolcon. Innen Pazdicsra, Zemplén megyébe ment lelkésznek, majd szülővárosa, Nyiregyháza hívta őt meg a fényes lelkészi állásra, amelyben 33 évet szolgált. Kitűnő pap s ékes szavú predikátor volt, aki hallgatóságot mindig elragadta. Hirneve országos volt s komoly püspökjelöltje vala a tiszai ág. evang. Egyházkerületnek. Halála a legközvetlenebb felelőjét Farkas Etelka urnót és egyetlen leányát Gizellát sújtotta. A temetési szertartást Zelenka Pál püspök miskolci lelkész és Materny Lajos debreczeni lelkész, az elhunytnak legjobb barátja, fogják végezni.

* Eljegyzés. Lindenfeld Ede hírlapíróársunk bájos és kedves nővérét, Lindenfeld Berta kisasszonyt eljegyezte Weiss Sándor könyvevezető.

* A Hortobágy öntözése. Az alsó-szabolcsi tiszaszabalyozó társulat ma d. u. 3 órakor tartotta közgyűlését, melynek előző ényeképe d. e. 9 órakor választmányi ülés volt a városhaza nagytermében. Az ott tárgyalt dolgokról szintén reggeli lapunkban tudósítunk, azt azonban már most szükségesnek tartjuk regisztrálni, hogy a társulat műszaki közegei munkába vették s augusztusra elkészítik a Hortobágy öntözésének tervét, amely Debreczen érdekeit oly messze kiható módon érdekl.

* Kamaránk képviselői a kiállítás megnyitására. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara képviselőiben — mint értesülünk — a következők vesznek részt az ezredéves országos kiállítás megnyitására: Szabó Kálmán kamarai elnök, Mayer Emil a kereskedelmi osztály alelnöke, Serly Ede a kamara iparos osztályának alelnöke és Dr. Király Ferencz titkár, kikhez a meghívók a kiállítási igazgatóság által már meg is küldettek.

* A polgári bandérium a kiállításban. A debreczeni polgári bandérium a díszmenetben tuvalevőleg a megye színeiből összeállított egyforma ruházatban vesz részt. A ruhák debreczeni készítményű kékposztós Csokonai mentéből, magyarnadrágból és kőcsagforgós csalmából állanak. A mente prémmel van díszítve és úgy ez mint a nadrág és sárga-kék selyemzsinórral van sújtásolva. Az egyszerűségükben is rendkívül díszes ruházatokat Antal Vincze helybeli előnyösen ismert szabó készíti.

* Millenáris tanulmányi kirándulás. A hajdumegyei tankerületi tanítók Gönczy-Egyesülete f. évi jun. 27-től július 7-ig tartó tanulmányi kirándulást rendez Budapestre. A tervezet szerint 50—60 személyre szóló kirándulásban, a Gönczy-egylet alapító, rendezés és pártoló, úgy férfi, mint nő tagjai ve-

hetnek részt, kiknek a 12 napra terjedő utazási, elszállásolási és ellátási összes költsége, a rendező bizottság által már eddig elért kedvezményekből itélve, személyenként 20 frtnál többé nem kerül. E sok előnyt biztosító s felettebb olcsó kirándulás iránt már ez időszert is oly nagy az érdeklődés, — hogy a jelentkezések legkésőbb csak május 10-ig fogadtatnak el. Részletes programról annak idején gondoskodva leendő. A siker biztosítására nézve elég megemlíteni azon egy körülményt, hogy a rendező bizottság élén Eötvös Károly kir. tanfelügyelő áll. Jelentkezhetni: Csurka István egyleti titkárnál. (Kossuth u. 160 sz.)

x Ügyvédi, bírósági, végrehajtói nyomtatványok u. m.:

Rendes értesítvény,
Értesítvényhasznóbérletről,
Kielégítési biztosítási könyv,
Kézbizetési iv,
Felhívás (tulajdon igény érvényesítés),
Árverési hirdetmény
Végrehajtási jegyzőkönyv,
Rendelvény,
Árverési jegyzőkönyv
100 egész ivenként 80 krért folyton kapható Hoffmann és Társa könyvnyomdájában, a főpostávall szemben.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, április 27.

Ülés kezdete 10 órakor.
Elnök Szilágyi Dezső.
Kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Perczel, Daniel, Wlassics.

Napirend előtt felszólalt Ugron Gábor és felolvasta Mátéffy főszolgabíró levelét melyben a Sima-ügyben szombaton mondott beszédeért hitvány himpellernek, nevezi. Kéri a házat, utasítsa az ügyet sürgősen a mentelmi bizottsághoz.

Szilágyi elnök javaslatára ház egy a heti határidőt tűz ki a jelentés beadására.

Az appropriáció tárgyalásánál:

Apponyi Albert gr. nagy figyelemmel hallgatott beszédebe tárgyalja a külpolitikai helyzet rosszabbodását rámutat a legutóbbi keleti eseményekre, melyek eviderter bizonyítják a keleti politika helytelenségét, melyet a kormány követ. A kormány belügyi politikája csupa fikció. Nincs határozott nemzeti politikánk, a kormány sorban adja fel azokat a jogainkat is, a melyeket a 67-es törvény meghagyott. A javaslatot nem fogadja el.

Péchy Tamás a pártokivüliek nevében fejezi ki bizalmatlanságát a kormány iránt, szintén hosszabb beszédben hangsúlyozza a belpolitika rendszertelenségét.

Reitter Ferencz a mosonmegyei törvénytelen alispán választást hozza szóba, követeli a minisztertől a legszigorubb vizsgálatot.

Perczel belügyminiszter röviden felel a támadásokra, védi a mosoni alispán választást, mely megfelel a törvény követelményeinek.

Még Szacsavay Sándor és Váraday Károly beszéltek röviden a javaslat ellen.
Ülés vége 2 órakor.

Országos rügyülés.

Budapest, ápril 27. A Debr. ered. táv. Mi tegy harmincezer főre tehető tömeg gyűlt egybe tegnap délután Budapesten a Kálvin-téren, hogy az önálló vámtérület mellett megnyilatkozzék.

Az óriási néptömeg zászlók alatt vonult fel a Kálvintérről, az ujjásártérre, a hol a népgyűlés megtartott.

A müegyetemnél csatlakoztak a menet-hez az összes vidéki városok és községek s

igen sok ipartestület küldöttei, majd kocsikon végimentek az Andrassy-uton, a nagy köruton. Az ablakokból kendőket lobogtatnk a menet felé, a járdákon ezrek éljeneztek a menetet.

Igazán remek látványt nyújtott az egész menet.

Blaha Lujzának, a nemzet csalóganynának lakása előtt megállt a menet és hársányan éljenzett.

A ujjásártéren volt felállítva a szószék. Legelőször Kossuth Ferencz beszélt nagy lelkesedéssel, a tömeg éljenzésétől gyakran felbeszakítva.

— Ébredjen föl a magyar nemzet — mondá Kossuth többek között — jogainak és erejének öntudatára.

Leirhatatlan volt a lelkesedés, mely Kossuth Ferencz beszéde után elárasztotta a jelenvoltagekat.

Ezután Pclonyi beszélt óriási hatással, mely után számos felszólalás következett.

A vidéki küldöttségek nevében is többen beszéltek és jelentették be csatlakozásukat a hozandó határozatokhoz.

Legvégül Ugron Gábor beszélt, kit a szószékre léptekor viharos éljenzések üdvözöltek.

Hatalmas beszéde után egyhangu lelkesedéssel fogadták el a Kossuth Ferencz által beterjesztett határozati javaslatot.

A román királyi pár Budapesten.

Budapest apr. 27. (A Debr. ered. táv.) A román királyi pár tegnap Budapestre érkezett. Váratlanul a kiállításba mentek, mindent megtekintettek inkognito, megígérték, hogy a megnyitás után még egyszer eljönnek. — A kiállításból bejelentetlenül Munkácsy Szipét mentek megnézni. — Ottlétük alatt jött Tiszta Kálmán, hogy a hazaérkezett művészt üdvözölje, mialatt elmerült a kép nézésében, Munkácsy megsugta vendégei kilitét neki s aztán bemutatta a mezzavarodott Tiszát, kivel a király szlán hosszabb ideig társalgott.

Az országgyűlési nemzeti párt gyűlése.

Budapest, ápril 27. A Debr. ered. táv.

Az országgyűlési nemzeti párt tegnap délután Horánszky Nándor elnöklete alatt tartott értekezletén a költségvetési törvényt tárgyalta és Apponyi Albert gróf beható fejtegetései után egyhangulag abban állapodott meg,

hogy a törvényjavaslatot általánosságban sem fogadja el. Szóba hozatott a képviselőház legközelebbi munkarendje és különösen azon törvényjavaslatok körül követendő eljárás, melyek a képviselőházat első sorban foglalkoztatni fogják. A tárgyhoz szólottak Tibád Antal, Beöthy Ákos, Sággy Gyula, gr. Apponyi Albert, Hódossy Imre. Indítvány nem tétellett ez alkalommal, határozat nem is hozatott, az elnökség azonban megbízott, hogy e tárgyban idejekorán értekezletet hívjon össze és addig is igyekezzék tájékozást szerezni az iránt, hogy a többi ellenzéki pártok mily eljárást szándékoznak ezen tárgyalásokra vonatkozólag követni.

Az »Ecce homo« bemutatása.

Audapest, ápril 27. A »Debr.« ered.

ávirata. Munkácsy Mihály Ecce homo képét ma délelőtt mutatta be a sajtó képviseletének és a meghívott vendégeknek az Andrassy-ut 127 sz. a külön e célra épített pavillonban. A bemutatáson a főváros előkelősége nagy számmal jelent meg, köztük:

Darányi Ignác földmívelési miniszter, Gromon Dezső honv. min. államtitkár, Pokay, Mariássy és Zoltán altábornagyok, Bethlen Gábor és Miklós grófok, Szapáry Pál gróf, Rákosi Jenő, Molnár Antal orsz. képvis., Szinnyei József, Zala György, Roskovitz Ignác, Pataky László,

Csók István, Maszák Hugó stb. A képet magyarázták Malonyai Deszö, Krasznay és Kádár Gábor. — A meghívott vendégek a legnagyobb dicsérettel szölkak a képröl, melyet vasárnap délutántól kezdve a nagy közönség is megtekinthet 50 kr belépő díj mellett.

A hazard játék és az országos kaszinó.

Budapest, ápril 27. (A »Debr.« ered. táv.) Az országos kaszinónak tegnap délután 4 órakor Wekerle Sándor dr. elnökléte alatt rendkívüli közgyűlése volt, melyen a tagok a legnagyobb számban vettek részt; jelen volt az igazgatóság: Wekerle Sándor, Péchy Tamás, Teleki Géza gr. valamint az egész választmány is. A közgyűlés elsöben is egyhangulag általános eljenzés közt megválasztja elnökévé Ghiczey Béla tábornokot. Ezután Wekerle Sándor dr. előterjeszti a választmány indítványát, melyen arra kéri a közgyűlést, adja meg a választmányak a felhatalmazást, hogy azok a tagok, kik hazard játékokat folytatnak minden további eljárás nélkül a kaszinó tagjainak sorából törölhetők legyenek.

Gróf Károlyi István ezzel szemben kéri a közgyűlést, hogy a választmányak eme indítványa felett, mint a mely de honestálja a kaszinót és tagjainak becsületét sérti, térjen át a napirendre. Lisznyay Tihamér 170 tag által aláírt következö indítványt teszi le az elnökség asztalára:

A közgyűlés mondja ki, hogy a választmány indítványát a tárgyalásról leveszi, fölötté napirendre tér, a választmányak és igazgatóságának bizalmat szavaz és felhatalmazza, hogy a választmány saját belátása szerint intézkedjék, saját kebelében a szerencsejátékok ellen.

Ezek után az elnök szavazásra bocsátja kérdéseket illetöleg az indítványokat. Elöször is a Károlyi féle indítvány felett majd a Lisznyay indítványa, végezetül a választmány indítványa felett.

Lisznyay Tihamér kijelenti, hogy a mennyiben azt remélte, hogy conciliáns indítványát egyhangulag fogják elfogadni, és ez nem történt meg, indítványát visszavonja.

Az ezután megejtett névszerinti szavazásban nagy igazgatóság közt Károlyi István gróf indítványát 129 szavazattal 107 ellenében elvetették. Tehát 22 szótöbbséggel.

Mielött az elnök a szavazat eredményét kihirdette volna, Asbóth Jenö magává teszi Lisznyay és társai indítványát, mert sokan azok közt, kik ezen indítványt aláírták, Károlyi indítványa ellen szavaztak, a mi ezen utóbbi indítvány rideg szövegezésének tulajdonítandó, mint a mely nem szavaz bizalmat az igazgatóságának és a választmányának. Ezzel és bizik benne, hogy Lisznyay indítványát nagy szótöbbséggel fogja a közgyűlés megszavazni.

Horváth Mihály és gr. Károlyi István felszólalása után Wekerle Sándor állott fel, és kijelenté, hogy a kaszinóban való egyetértés és összetartás érdekében nem tartaná helyénvalónak, hogy még az esetre is, ha a választmány indítványa kisebb szótöbbséggel elfogadott volna a többség a jelentékeny kisebbség felett uralkodjék, a miért is magává teszi Lisznyaynak Asbóth által újból beterjesztett indítványát és a választmány nevében annak indítványát visszavonja.

E kijelentést általános lelkesült eljenzéssel

fogadták és a Lisznyay-féle indítvány határozattá emeltetvén, a közgyűlés lelkesült hangulatban oszlott szét.

Fővárosi nagyság.

Budapest ápr. 27. (A Debr. ered. táv.) A főváros fashinoble köreiben, a hol nem unatkoznak, szájról szájra jár egy kis történetke, melynek hőse az ország egyik legnagyobb pénzintézetének elnök igazgatója, ki a közéletben elfoglalt számos állása és hatalmas befolyása daczara még sem elégithette ki évek óta taplált azon forró óhaját, hogy az ország két legelőkelőbb kaszinói közül legalább az egyik ajtait előtte is megnyissa. Csak néhány évvel ezelött történt, hogy a nevük fényével is imponáló hatalmas ajánlók pártfogása daczara nevét közvetlenül a tagfelvétel felett habarözó választmányi ülés előtt a tábláról letörölték, mert a kik ajánlották, nem akarták sem magukat, sem öt a leszavaztatás kellemetlenségének kitenni. Ujabbán ugyanez történt ugyancsak az említett financiazserrel, — a Parkklub választmányi ülésé előtt. Elö vol készítve a talaj, folyt is a kapacitálás. Különösen az »öregek« részéről, még sem volt más kint, mint hogy a tárgyalás előtt visszavonták az ajánlatot, épu, mint évekkal az előtt. A parkklub választmányának mértékadó tagjai, kik egyuttal a nemzeti kaszinónak is tagjai, teljesen indokolva látják elutasító magatartásokat azon tény által, hogy a Parkklubnak számos tagja egyuttal az Országos Kaszinónak is tagja, is úgy tekintettel kell lennök a testvérkaszinóra melylyel szemben ök sem fogadhatnák be azt, kik a Kaszinó nem kívánt tagjai sorába felvenni. Ily körülmények közt valóságos hamleti töprengés után a mai viszonyok közt nem maradt más hátra, minthogy a szóban forgó hatalmas elöikigazgató újból az országos kaszinónál kérje a tagok sorába való felvételét. Újból folyik a kapacitálás, beavattottak szerint azonban eddigelé az ajánlat sikere ismét csak — több mint kétes.

Olasz lapok a millenniumról.

Budapest ápr. 27. (A Debr. ered. táv.) Az olasz lapok majdnem napról-napra kisebb nagyobb közleményeket tesznek közzé ezredéves kiállításunkról. Legutóbb a római Riforma hosszabb cikket közöl budapesti levelezöje tollából. A cikk kiemeli, hogy az olaszok különös rokonszenvvel kell, hogy a millennium iránt viseltessenek, mert még élénk emlékezetökben van az óhajások és szenvedések közössége valamint a harcok és áldozatok azonossága, a cikkirö utal azután Kossuth Lajosra, kinek Olaszország volt második hazája, és a magyar légióra, melynek tagjai Olaszország egysége érdekében a harcmezöu ontották vérünket. A jövő hónapokban így végzi a cikk — a magyar nemzet vendégszeretete és a főváros szépségei Budapestre fogják vonzani az idegen külföldiek megszámlálhatlan tömegeit.

Az udvartartás Budapesten.

Budapest, ápril 27. A Debr. ered. táv. A kir. udvartartás ma reggel érkezett meg külön vonaton a székes fővárosban. Ezen a vonaton jöttek meg az udvari hintók is, hirszerint 45, melyeket a Károlyi kaszárnyába vittek. A lovak egy részét fölösztották az udvari istállóba, egyrészt pedig a palotához tartozó melléképületek egyikébe. A vonattal jött meg a személyzet is.

A sofiai magyarok millenniuma.

Budapest, ápril 27. A Debr. ered. táv. Sofiából írják a »Kel. Ert.« nek, hogy az ottani magyarok az ezredéves ünnepet maguk is méltó fényvel kívánják megülni. A magyar kolonia főbb kiváló tagjának kezdeményezésére ugyanis 8-an nagy bálaadó istenüsztele és nagy estély lesz, melynek részleteit legközelebb megállapítják.

Herczegi esküvök.

Budapest, ápril 27. (A »Debrecezen« ered. táv.) Mária görög királyi herceggel kisasszonynak esküvöjét Mihajlovics György orosz nagyherceggel jul. vége felé rendkívüli nagy fényvel fogják Pétervárot megünnepelni. Az esküvö napját véglegesen Moszkvában a koronázás idején fogják megállapítani. A csári páron kívül a görög királyi pár és a dán királyi pár is jelen lesznek családjaikkal.

Színház és zene.

Nap és Hold. Ezt a kedves zenéjü operettet rántották elő szombaton s tekintve, hogy az előadás csupán egy próba után ment, eléggé sikerült. A szereplök Haday és a kar kivételével megállták helyöket. Szigetjé Luiza Manola szerepében éragadó volts ének-számait igen szépen énekelte. Ifj. Német János (Kalabriász herceg) nehéz szerepét teljes sikerrel játszotta. Kupléi zajos hatást arattak. Galassya Paula is igen kedves volt s dalait többször meg kellett ismételni. Mezeys a többiek is elég jók voltak.

Blaháné nem jön. Mint sajnálattal értesülünk, Blaha Lujza asszony sürgönyileg értesítette Tiszay Dezsö szinigazgatót, hogy makacs influenzája miatt az egyetem javára rendezendö előadásra nem jöhet le. Így aztán el is marad a jötekony czélú előadás, a mely pedig szép összeget juttatott volna az alap javára. Nádaytól, a nemzeti színház kitünö művészetöl is sürgöny érkezett Tiszayhoz melyben értesíti, hogy kedden hajlandó lenne itt fellépni. Ez a kombináció azonban elesett s így a keddi előadás a karszemélyzet jutalmjátékára fordították, mikor is a Peleskei nótáriust adják elő.

A tüzoltó testület közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, április 27.

A debreczeni önkéntes tüzoltó testület évi rendes közgyűlését tegnap délután 3 órakor tartotta meg a tüzoltó laktanya közgyűlési termében Sziksza Gyula főparancsnok elnökléte alatt. — A gyűlésen megjelent Boczkó Sámuel rkapitány is.

Elnök a XIX évi közgyűlést megnyitván, konstatalja a gyűlés határozat képességét, megköszöni a tagoknak a szép érdeklödést, felkéri Jablonczay Kálmán testülettitkárt a parancsnokság mult évröl szóló jelentésének felolvasására.

Az évi jelentés összefoglalja a testület kebelében a mult évben előfordult eseményeket, felöleli az egylet szervezetében történt változásokat. Az új laktanya építéséről, az ez által nyert előnyökröl is részletesen emlékszik meg az évi jelentés, melyből közöljük a következö számadatokat: mult évi bevétel, mely szárm zott a várostól nyert évi segélyösszegeből 10896 frt. Kiadás 10692 frt 99 kr. Megtakarított tehát 203 frt 01 kr.

A leitári vagyon értéke 23319 frt 22 kr. A tagok létszáma: 4 tiszteletbeli, 55 alapító, 42 rendfentartó, 31 pártoló és 62 működö, összesen 194 testületi tag. Gyakorlatot tartottak a mult évben összesen 21-et és pedig 17 szer- és 4 elméleti gyakorlatot.

285/1896. v. k. sz.

Árverési hirdetés

A debreczeni kir. jbiróságnak 3205 1896 P. sz. végzése folytán közhírré tétetik miszerint Lichtensteén Söhne cég részére Mayer Ferencz utóda özv. Veres Lászlóné deb. eczeni lakosoktól 107 frt 74 kr. tőke, ennek 1895 évi július hó 19-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 20 frt 73 kr. perköltség erejéig 1896 évi február hó 6-án bíróilag felül foglalt és 1212 frtra becsült árú és érték tárgyakból álló ingóságok 1896. évi május hó 11-én délelőtti 9 órakor kezdetét veendő és hatvan-utca 1099 sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi április hó 19-én.

Sugár Gyula.
bir. kiküldött,

Hirdetés.

A nagyerdei kertészetben magas és alacsony törzsű oltott rózsák, pöszméték — lapda rózsák, amygdalisok, szedrek, oltott orgona fák, — szőnyeg plánták és mindenféle virágzó (kiültetésre való és cserepes) növények eladó.

Debreczen 1896. évi április hó 19.

Debreczen sz. kir. város
erdőhivatala.

Ajánlati verseny-hirdetés.

V.-b. Szenszki és Welkovits cég csődtömegéhez leltározott összesen 400 irt becsértékű igen kevese használt bolti, állványok és áru-asztalok (melyeknek beszerzési ára 600 frt) eladatnak. Felhivatnak ennél fogva venni szándékozók, hogy zárt ajánlatukat a becsérték 10 százalékának megfelelő hánapénzzel felszerelve Dr. Bakonyi Samu csődtömeggondnok irodájában (Kisvárad-utca 2120 sz. a.) 1896 április hó 30-ik napjáig adják be. Az eladová tett tárgyak Katz Hermann férfiruhakereskedő cég közbenjöttével bármikor megtekinthetők a piacz-utczai 1583. sz. a. ház udvari bolt-helyiségében.

Debreczen, 1896. ápril 27.

A csődtömeggondnok.

586 sz. 1896. v. k.

Árverési hirdetés.

A depr. kir. jbiróságnak 8246/1896. P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Popper Károly részére Steiner és Wittmann cégtől 187 frt 9 kr. tőke a fizetett összeg betudásával ennek 1895 évi márczius hó 27-ik nagjától számítandó 6 százalék kamatai és eddig összesen 31 frt 50 kr, perköltség erejéig 1895 évi november hó 15-én bíróilag lefoglalt és 510 frtra becsült bolti árú és bolti felszerelvényekből álló ingóságok 1896. évi május hó 3-án d. e. 9 órakor kezdetét veendő és piacz-utca 2142. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi április hó 22.

Sugár Gyula.
bir. kiküldött.

Stern József

és testvére

nagykereskedők

és gyárosok.

DEBRECZEN, Piacz 1584. a „Bika“ szálloda mellett.

UJDONSÁGOK

tavaszi és nyári idényre:

Szövött és kötött árú.
Női-, férfi- és gyermekharisnyák, keztyűk.
Turista és tornaingek.

Női- és férfi
fehéreneműk, mosó ruhakelmék.
nyakkendők, esernyők.
Szintartó kötő és himző pamutok minden minőségben.

Csipke, szallag és díszek stb.

Mindenféle szabó kellékek.

Norinbergi árú nagy választékban.

* KEFE-ÁRUK *

háztartási, gazdálkodási és ipar célokra.

Ecsetek, meszelők, seprők,

ruha-, haj-, fog- és körömképek,

fésűk, szappanok,

illatszerek, valamint minden e szak-

mához tartozó bel- és külföldi

toilet-cikkek dus raktára.

Fodrász kellékek nagy választékban.

Szabad és kötött szénsavban igen gazdag és vegyi összetételénél fogva a

Sztojkai savanyúvíz

a leghíresebb orvosi tekintélyek által ajánlva, mint **gyógyvíz**, ugyszintén mint **üdítő ital**, **tisztán** vagy **borral az ásványvizek legkitünőbbike és a legolcsóbb,**

1 láda 40 üveggel frt 4.40,

a ládát 40 üres üveggel együtt 2 frtért visszaveszem.

Leidenfrost Ármin

fűszer, gyarmat, ásványvíz áru kereskedő

Szálloda-megnyitás.

Az alulírott igazgatóság tisztelettel értesíti a nagy közönséget, hogy a

Grand Hotel Royal

részvény-társaság.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 454 7. 49,

mely Ray Rezsőnek, a hírneves műépítésznek tervei szerint nagy pompával épült, ez év **ápril 30-án** fog megnyitni. A rendkívül elegáns és minden modern kényelemmel berendezett elsőrangú szálloda, látványosságát képezi az egész osztrák-magyar monarchiának.

A belső berendezés, a maga egészében, művészi kivitelű, különösen pedig a külön földjával bíró dísz-terem, az interieurök, a fényes, családok számára való lakosztályok, melyek előszobából, szalonból és kis étkezőteremből állanak, továbbá a lakodalmi termek és separéék, oly ujtások, a minőket a fashionable világ-szállodák is alig nyujtanak. A t. cz. uraságok és közönség rendelkezésére áll 250 fölötté elegáns szoba, mindenik telefonnal, normális árak mellett.

Elsőrangú vendéglő és kávéház saját vezetésünk alatt.

Kiváló tisztelettel

Az igazgatóság,

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.